

- Innehåll:
1. Evangelisk-lutherska kyrkans rehabiliteringsverksamhet
  2. Rehabilitering med stöd av arbetspensionslagarna
  3. Tidigrehabilitering för upprätthållande av arbetsförmågan

1. EVANGELISK-LUTHERSKA KYRKANS REHABILITERINGSVERKSAMHET

Den bestämmelse om rehabilitering som ingår i pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan har för ett år sedan ändrats så att den motsvarar bestämmelserna om rehabilitering i den övriga arbetspensionslagstiftningen.

Kyrkostyrelsen kan sålunda bevilja

- 1) rehabilitering med stöd av arbetspensionslagarna
- 2) tidigrehabilitering för upprätthållande av arbetsförmågan.

2. REHABILITERING MED STÖD AV ARBETSPENSIONSLAGARNA

Förutsättningen för att erhålla rehabilitering med stöd av arbetspensionslagarna är alltid en medicinsk grund, dvs. en sådan sjukdom eller skada som försvårar utförandet av arbetet till den grad att risken för arbetsoförmåga kan beräknas öka, om inte rehabiliteringsåtgärder vidtas.

Det är viktigt att rehabiliteringen kan inledas i ett så tidigt skede som möjligt och sålunda ge personen i fråga möjlighet att fortsätta i arbetslivet antingen i sitt tidigare arbete eller i helt nya uppgifter (Kyrkostyrelsens cirkulär nr 12/2000).

Utöver tillhandahållande av rådgivning har man under innevarande år utrett möjligheterna att ändra arbetsförhållanden, organiserat arbetsprövning, bekostat rehabiliteringsundersökningar och understött yrkesinriktad omskolning.

Ytterligare information på kyrkostyrelsen ger rehabiliteringssekreterare Paula Hernesniemi, tfn 1802 248.

3. TIDIGREHABILITERING FÖR UPPRÄTTHÅLLANDE AV ARBETSFÖRMÅGAN

Kyrkostyrelsens anvisningar om tidigrehabilitering (Kyrkostyrelsens cirkulär nr 12/2000) bifogas detta cirkulär.

Kyrkostyrelsen rekommenderar att både de anställda i församlingarna och företagshälsovården informeras om rehabiliteringsverksamheten.

Ytterligare information på kyrkostyrelsen ger byråchefen för pensionsbyrån Anja Kurki, tfn 1802 390 samt rehabiliteringssekreterare Kaarina Mujunen, tfn 1802 383.

KYRKOSTYRELSEN

Risto Junttila

Leena Rantanen

ANVISNINGAR OM KYRKOSTYRELSENS TIDIGREHABILITERING

Kyrkostyrelsens tidigrehabilitering stöder sådana anställda vilkas **arbetsförmåga har försämrats. Målet är upprätthållande och förbättrande av arbetsförmågan** samt **förebyggande av arbetsoförmåga**. Tidigrehabiliteringen genomförs enligt kyrkostyrelsens anvisningar och utgående från årligen godkända anslag.

VEM KAN FÅ TIDIGREHABILITERING?

Möjlighet till tidigrehabilitering har sådan anställd i församlingen och kyrkan (inte avtalsparter)

- som omfattas av **pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan (KyPL)**
- vars arbets- eller tjänsteförhållande varat i **fem år**
- som står i ett **anställningsförhållande som gäller tills vidare**
- som har en **veckoarbetstid på minst 19 timmar**
- vars fysiska eller psykiska **hälsotillstånd har försämrats** till följd av olika faktorer
- vars **företagshälsovård har utrett och genomfört** åtgärderna för upprätthållande och förbättrande av arbetsförmågan på arbetsplatsen i fråga

Beviljandet av rehabilitering är underkastat prövning.

VAD ÄR TIDIGREHABILITERING?

A. Tidigrehabiliteringskurser

De kurser som nämns i punkterna 1 och 2 nedan överensstämmer med lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten (FPA) och kurserna finansieras av FPA (6 - 8 kurser om året). Kyrkostyrelsen ansöker om dessa kurser hos FPA årligen. Kyrkostyrelsen väljer de personer som deltar i kurserna.

1. Aslak (yrkesorienterad tidigrehabilitering)
2. TYK- grupper (träning för upprätthållande och förbättrande av arbetsförmågan)
3. Utöver dessa organiserar och finansierar Kyrkostyrelsen också andra tidigrehabiliteringskurser (1 - 2 kurser om året).

B. Terapi

1. Psykoterapi kan ordnas i form av individualterapi eller terapi i grupp. Terapin är avsedd i första hand för dem i vilkas arbete belastningen i anslutning till kyrkans arbete framträder. Psykoterapi skall först sökas som FPA:s rehabilitering. Terapin understöds inte samtidigt både som FPA:s och kyrkostyrelsens rehabilitering. Terapeuten skall ha tillräcklig kompetens i psykoterapi (godkänd av FPA). Förutsättningen är att arbetsförmågan har försämrats och att man bedömer att arbetsförmågan väsentligt kan förbättras med hjälp av psykoterapi.

2. Utan FPA:s beslut kan i specialfall understöd för terapi i krissituationer fås högst 15 gånger.

3. Talterapi eller andra logopediska övningar kan ersättas som rehabilitering, om behovet av terapin har konstaterats av en specialläkare och dylik terapi inte kan erhållas via hälsovårdssystemet.

C. Sakkunnig hjälp för arbetsgemenskapen

Problem i arbetsgemenskapen, en dålig atmosfär på arbetsplatsen och dåligt fungerande samarbete kan försvaga både individens och arbetsgemenskapens arbetsförmåga. Rehabiliteringsåtgärderna kan inriktas på arbetsgemenskapen genom att man bekostar sakkunnig hjälp för vidtagande av åtgärder som förbättrar funktionsförmågan.

HUR ANSÖKER MAN OM TIDIGREHABILITERING?

Ansökan om rehabilitering görs på kyrkostyrelsens egen blankett för ansökan om rehabilitering.

Tidigrehabiliteringskurser

För kursformad rehabilitering skall läkarutlåtande (B-utlåtande) om behovet av rehabilitering bifogas, vilket vanligen fås av företagsläkaren. Utlåtandet får inte vara äldre än ett halvt år. Företagshälsovården kan konstatera behovet av rehabilitering på ett naturligt sätt i samband med hälsovårdsundersökningar och uppföljning samt i samband med verksamheten för upprätthållande av arbetsförmågan. Om ett läkarutlåtande inte har utfärdats av företagsläkaren skall till ansökan bifogas en utredning av företagshälsovården eller ett utlåtande av chefen om de åtgärder som på arbetsplatsen vidtas för upprätthållande och förbättrande av arbetsförmågan. Alla grupper kan vara riksomfattande eller regionala. Rehabiliteringsgrupperna är i allmänhet heterogena, dvs. i samma grupp kan finnas deltagare från samtliga yrkes- och arbetstagargrupper inom församlingen.

Kurserna anordnas i rehabiliteringsinrättningar som väljs särskilt. Rehabiliteringskurserna är i tre perioder och räcker i sin helhet 21 - 35 dygn. Syftet med kursinnehållet och -programmet är att på ett helhetsinriktat sätt främja den fysiska, psykiska, sociala och yrkesmässiga hälsan och konditionen samt att förbättra arbets- och livsbemästringen.

Terapi

Om ansökan gäller psykoterapi skall ett utlåtande av en specialläkare i psykiatri samt FPA:s beslut om avslag bifogas. Beslutet om rehabilitering fattas för ett år. Psykoterapi kan beviljas för högst 3 år, terapin beviljad av FPA medräknad.

Om ansökan gäller talterapi skall ett utlåtande av en specialläkare i foniatri eller öron-, näs- och halssjukdomar bifogas.

Sakkunnig hjälp för arbetsgemenskaper

Ansökan om denna form av rehabilitering görs på en blankett som fås hos kyrkostyrelsen. För ansökan behövs arbetsgivarens samtycke.

HUR ERSÄTTTS KOSTNADERNA FÖR TIDIGREHABILITERING?

Tidigrehabiliteringskurser

De kostnader som uppstår då personer som föreslagits av kyrkostyrelsen och för vilka FPA gett sitt godkännande deltar i kurserna Aslak och TYK ersätts med FPA:s medel (rehabiliteringsinrättningens kostnader, rehabiliteringspenning och ersättningsar för resekostnader).

Kostnader för tidigrehabiliteringskurser som ordnas och finansieras av kyrkostyrelsen betalar kyrkostyrelsen på basis av sitt rehabiliteringsbeslut. Rehabiliteringsinrättningen sänder för sin del en faktura på sina kostnader till kyrkostyrelsen. Mellan kyrkostyrelsen och rehabiliteringsinrättningen i fråga skall finnas ett avtal om ersättningen av dessa kostnader.

Om rehabiliteringen kräver frånvaro från arbetet och arbetsgivaren inte betalar lön för den tid rehabiliteringen omfattar kan rehabiliteringspenning betalas, vilken utgör 70 % av den lön som bortfallit under rehabiliteringen. Om lön har betalats till rehabiliteringsklienten under rehabiliteringen, betalas inte rehabiliteringspenning för denna tid. För att rehabiliteringspenning skall utbetalas skall kyrkostyrelsen tillställas en skriftlig utredning om beviljad, oavlönad tjänstledighet och om den förvärvsinkomst på vilken förskotts innehållning verkställs samt en kopia av skattekortet.

Resekostnader som hänför sig till rehabilitering som bekostas av kyrkostyrelsen ersätts enligt de billigaste avgifterna i kollektivtrafiken. För rehabiliteringskurserna är självriskandelen för resekostnaderna 100 mark för respektive rehabiliteringsperiod.

Terapi

Kostnaderna för terapi ersätts på basis av rehabiliteringsbeslutet. Terapi som bekostas av kyrkostyrelsen ersätts på följande sätt: om terapeuten är en läkare ersätter kyrkostyrelsen 100 mark per besök, dock högst beloppet på självriskandelen som återstår efter ersättningen enligt sjukförsäkringslagen. Om terapeuten inte är en läkare, ersätter kyrkostyrelsen 250 mark per besök, dock högst beloppet på arvodet till terapeuten.

Resekostnaderna för terapibesök ersätts enligt prövning enligt de billigaste avgifterna inom kollektivtrafiken, dock sålunda att självriskandelen alltid är minst 50 mark per besök.

Sakkunnig hjälp för arbetsgemenskapen

Kyrkostyrelsen betalar kostnaderna för sakkunnig hjälp i enlighet med sitt rehabiliteringsbeslut.

TIDIGREHABILITERING I FÖRHÅLLANDE TILL ANNAN REHABILITERINGSVERKSAMHET

Om behovet av rehabilitering är medicinsk rehabilitering och även om syftet med rehabiliteringen är att upprätthålla och förbättra arbetsförmågan, t.ex. vård på en rehabiliteringsinrättning eller en rehabiliteringskurs enligt sjukdom (problem med hållnings- och rörelseorganen, viktkontroll, hjärtsjukdom) skall rehabilitering i första hand sökas hos FPA. Om den rehabilitering som behövs också kan erhållas via den allmänna sjukvården, skall sökanden i första hand vända sig dit.

Arbetskraftsbyråns handlednings- och rådgivningstjänster står till allas förfogande och är avgiftsfria.

Samma rehabilitering beviljas inte på nytt. Tidigrehabilitering beviljas inte samtidigt med yrkesinriktad rehabilitering.

En person omfattas inte av tidigrehabilitering utan av yrkesinriktad rehabilitering, dvs. rehabilitering med stöd av arbetspensionslagarna, om personen riskerar att bli arbetsoförmögen inom de närmaste åren. Målet med yrkesinriktad rehabilitering som inleds i ett så tidigt skede som möjligt är att förebygga arbetsoförmåga samt att förbättra arbets- och förvärvsförmågan för att senarelägga eller undvika avgörande om invalidpension. Till sitt innehåll är yrkesinriktad rehabilitering närmast rådgivning, arbetsarrangemang och -prövning, arbetsträning samt utbildning som leder till arbete eller ett yrke. Rehabilitering med stöd av arbetspensionslagarna beviljas med stöd av 5 § pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan.